

vointiin ja korkeaan elintasoon on luonut uusia tarpeita ja tarvikkeita, niiden valmistus puolestaan vaatinut lisää raaka-aineita ja energiaa. Virren 602 säkein: »Vaatimusten kierre suunnaton / maan, veden, ilman saastuttanut on». Mutta kuka haluaisi palata näyttöpäätteeltään sulkakynän ja helmitaulun kauteen, kuka ryhtyä lämmittämään yliopistoa talvella haloilla? Ympäristön pilaantumisessa ei siis ole yksin kysymys vain jonkin tehtaan haittapäästöistä, vaan myös ihmisten elintavoista, elämän tavoitteista ja yleisistä asenteista.

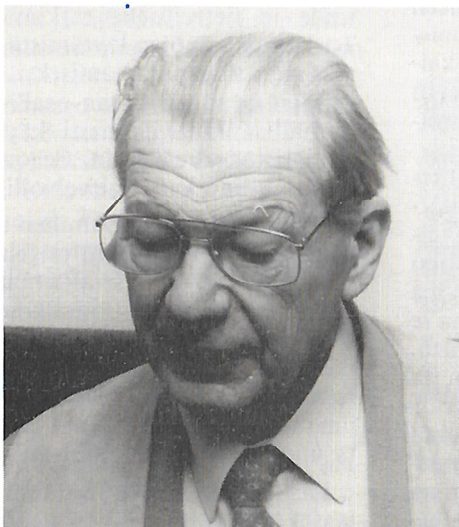
Suomi on edelleen hyvin puhdas maa. Sen raitista ilmaa ja luonnon rehevyyttä ovat tänäkin vuonna monet ulkomaalaiset tutkijat ihastelleet. Tämä ei silti merkitse sitä etteikö luonnostamme löytyisi hälyttäviä merkkejä, sellaisia, joista muunmuassa tuore metsien ja vesistöjen happamoitumista tutkinut Hapro-projekti kertoo. Suomalaiselle julkisuudelle jotenkin tunnusomaista on että projektin tuloksista on heti pyritty vetämään kauhukuvia, vaikka se itse toteaa metsänkuolemialueet toistaiseksi suppeiksi, metsien maaperän vielä vain vähän pilaantuneeksi ja todellisia kalatuhoja esiintyvän vain joissakin kymmenissä järvissä. Verrattuna Euroopan muiden teollisuusmaiden metsiin tai vaikkapa Veikselin, Neissen, Oderin tai Tonavan surkeaan tilaan Suomessa on vielä puhdasta.

Tämä tilanne ei silti anna aiheita panna päätään pensaaseen — silloin kun pensaita vielä on. Meidän on tehtävä parhaamme estääksemme tuhojen leviäminen omassa luonnossamme sekä ennen kaikkea vaikutettava muualla jo tapahtuneiden vaurioiden parantamiseen. Vaikea ongelma onkin siinä että muunmuassa rikkilaskeumista peräti 75 % aiheutuu maamme rajojen ulkopuolelta tulevista päästöistä. Näiltä kohdin tilanne paranee vain, jos voidaan vaikuttaa päästöjen vähenemiseen Neuvostoliitossa ja muissa Itä-Euroopan maissa. Taloudelliset vaikeudet näissä maissa ovat muutenkin suuret. Suomessa onkin esitetty voimakkaita investointeja etenkin Kuolan teollisuuden päästöjen hillitsemiseksi. Onpa esitetty rajojemme toisella puolella olevien teollisuuslaitosten ostamista. Aiheellista voisi tässä tilanteessa olla kehityskaapolitiikan arviointi uudelleen, mitä sitäkin on julkisuudessa esitetty. Kehitysmaihin suunnattu taloudellinen tuki on tärkeätä, mutta nyt myös meitä lähellä olevat kansat ja maat tarvitsevat auttavaa kättä.

Yliopistoja on malttamattomien ollut helppo arvostella siitä että ne eivät näytä ympäristönsuojelussa olevan kyllin aktiivisia ja äänekkäitä. Kuitenkin yliopistossamme on ympäristönsuojelun laitoksen ohella sängen lukuisa joukko tieteenaloja, joiden tutkimuskohteena on aina ollut oman

maan luonto, sen maaperä, metsät ja vesistöt, fauna ja floora. Uutterat tutkijat ovat myös keränneet pitkäaikaisia havaintosarjoja, joiden perusteella nyt voidaan päätellä, mitkä muutokset ovat luonnon omaan rytmiiin kuuluvia, mitkä jostain saastumisilmästä johtuvia. Hapron lisäksi on ollut ja on muita tutkimusohjelmia. Suomen Akatemia on juuri myöntänyt 21 miljoonaa markkaa ilmakehän muutoksia tutkivalle Silmu-hankkeelle, jossa myös on Helsingin yliopiston tutkijoita mukana. Tutkimustietoa luontomme tilasta on siis olemassa ja sitä kertyy koko ajan lisää.

Meiltä tietysti puuttuu erityinen ympäristötiedekunta, joka jo olemassaolollaan painottaisi tätä tärkeätä tutkimuskenttää. Sellaista ei kuitenkaan ole helppo eikä ehkä tarpeellistakaan perustaa. Sen sijaan voisi olla paikallaan muodostaa yliopistoon joustava projektiorganisaatio, joka kokoaisi eri tiedekunnissa ja laitoksissa tehtävän ympäristötutkimuksen tulokset, välittäisi niitä ja toimisi koordinoivana elimenä. Luotettavaan tutkimukseen perustuvan tiedon levittäminen on oleellisen tärkeätä ympäristökysymyksiä ratkaistaessa ja hoidettaessa. Tällaisen tiedon kysyntä on myös kasvanut, mistä kertoo erityisen ympäristöjaoston perustaminen Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskukseen. □

LAURI LUUKKANEN IN MEMORIAM

Tekniikan Museon talkoolaiset saivat lokakuussa suruviestin. Yksi joukon uutterimmista, insinööri Lauri Luukkanen oli kuollut 14. 10. 1990.

Lauri Luukkasessa Tekniikan Museo menetti hyvän ystävän ja avuliaan tukijan. Hän oli hankkinut teknisen oppinsa ensin konemestarina ja sitten insinöörinä merenkulun, rautateiden ja lopuksi sähkölaitoksen palveluksessa. Jo vuodesta 1972 lähtien hän innolla uurasti Tekniikan Museon piirissä, olipa kysymys verstastyöstä tai museon ja talkooväen merkkitapausten valokuvaamisesta. — Lauri Luukkanen oli palkittu yhdistyksemme ansiolvevykkeellä. Museon piirissä kaivataan hänen iloista ja antaumuksellista mukanaoloaan.